

Bilaga 13:5 till kommunstyrelsens protokoll den 15 juni 2005, § 9

PM 2005 RV (Dnr 328-3986/2004)

Stadshuset hör hemma på Världsarvslistan

Skrivelse av Barry Andersson (s)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

1. Kommunstyrelsen ska i skrivelse till Riksantikvarieämbetet hemställa att Stadshuset nomineras till Världsarvslistan 2005 i enlighet med vad som anförs i denna promemoria.
2. Skrivelse av Barry Andersson (s) om att Stadshuset hör hemma på Världsarvslistan anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Bakgrund

Kommunfullmäktiges ordförande, Barry Andersson (s), har i en skrivelse daterad den 20 oktober 2004 föreslagit att kommunstyrelsen tillskriver Riksantikvarieämbetet och hemställer att Stadshuset nomineras till Världsarvslistan 2005, *bilaga*. Motiveringen är att Stockholms stadshus är en av världens vackraste och mest fascinerande byggnader, vilken rymmer mångahanda kvaliteter och funktioner i en särpräglad kombination, som sammantaget gör att det bör tillhöra världsarvslistan som ett kulturobjekt, som mer än väl uppfyller alla de kriterier som gäller för kvalificering.

Remisser

Skrivelsen har remitterats till stadsledningskontoret, stadsmuseinämnden och Stockholm Visitors Board AB för synpunkter.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget att nominera Stadshuset för Världsarvslistan i skrivelse till Riksantikvarieämbetet. På samma gång påminner kontoret om de planer, som föreligger beträffande upprustning av Stadshusets kulturhistoriskt värdefulla orgel vilket kan ses som ett uttryck för stadens traditionella ansvarstagande för den kulturmiljö som Stadshuset utgör.

Stadsmuseinämnden tillstyrker förslaget i skrivelsen. Nämnden föreslår vidare att en byggnadsminnesutredning i syfte att nå en byggnadsminnesförklaring i enlighet med kulturminneslagen bör genomföras parallellt med att frågan om Stadshuset som världsarv utreds.

Stockholm Visitors Board AB anför att Stadshuset är en mycket viktig byggnad för Stockholm och stadens attraktionsvärde och används vid marknadsföringsaktiviteter av Stockholm. Kontoret anser att om Stadshuset nomineras till Världsarvslistan skulle det vara av stor betydelse för Stockholm som besöksmål och locka till sig flera besökare till staden.

Mina synpunkter

Jag är helt enig med skribenten om att Stadshuset som arkitektonisk skapelse med den tillhörande miljön och som främsta symbol för det djupt förankrade kommunala självstyret är fullständigt unik. Byggnadens exteriörer såväl som interiörer utgör en fantastisk och idébaserad helhet med konstnärliga utformningar och en arkitektur som utgör en väsentlig del av Stockholms och Sveriges arkitekturhistoria. Stadshuset är vida känt över världen inte minst genom de årligen återkommande festligheterna kring utdelningen av Nobelpriset. Att Stadshuset skulle nomineras till Världsarvslistan skulle sannolikt leda till ökat antal besökare såväl till Stadshuset som till staden.

Stadens planer angående renoveringen av Stadshusets kulturhistoriskt vädefulla orgel till en kostnad om 22 miljoner kronor är ett tydligt uttryck för att vi tar ansvar för den speciella kulturmiljö som Stadshuset utgör.

Jag delar stadsmuseinämndens bedömning att Stadshuset har ett så stort kulturhistoriskt värde att en byggnadsminnesförklaring är motiverad. Frågan om en byggnadsminnesförklaring bör kunna drivas vidare med fastställande av skyddsföreskrifter kombinerat med program för vård och skötsel av hela stadshusmiljön i samband med frågan om en ansökan till världsarvslistan. Kommunstyrelsen bör därför i skrivelse till Riksantikvarieämbetet påtala stadens intresse för att Stadshuset tillförs Världsarvslistan. Genom ett samarbete med Riksantikvarieämbetet kan förutsättningar och villkor klarläggas för en framgångsrik ansökan till UNESCO.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Kommunstyrelsen ska i skrivelse till Riksantikvarieämbetet hemställa att Stadshuset nomineras till Världsarvslistan 2005 i enlighet med vad som anförs i denna promemoria.
2. Skrivelse av Barry Andersson (s) om att Stadshuset hör hemma på Världsarvslistan anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 26 maj 2005

ROGER MOGERT

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Mikael Söderlund* (m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Stockholms stadshus är sannerligen något att vara stolt över. Inte minst därför är det viktigt att Stockholms stad inte bara talar väl om huset och förespråkar dess uppförande på världsarvslistan, utan mer konkret vårdar huset så att dess karaktär och unicitet inte går förlorad.

Att renovera stadshusorgeln är inte tillräckligt. Även det löpande underhållet av huset måste skötas med långt större engagemang än vad som sker idag. Stadshuset är en byggnad med stort kulturhistoriskt värde och det är angeläget att de renoveringar som görs sker i samklang med detta.

Det är för övrigt också glädjande att socialdemokratiska företrädare förespråkar kommunalt självstyre, om än bara i högtidstalen.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin* och *Mikael Söderlund* (båda m), *Lotta Edholm*, *Ulf Fridebäck* och *Abit Dundar* (alla fp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Kommunfullmäktiges ordförande, Barry Andersson (s), har i en skrivelse daterad den 20 oktober 2004 föreslagit att kommunstyrelsen tillskriver Riksantikvarieämbetet och hemställer att Stadshuset nomineras till världsarvslistan 2005, *bilaga*. Motiveringen är att Stockholms stadshus är en av världens vackraste och mest fascinerande byggnader, vilken rymmer mångahanda kvaliteter och funktioner i en särpräglad kombination, som sammantaget gör att det bör tillhöra världsarvslistan som ett kulturobjekt, som mer än väl uppfyller alla de kriterier som gäller för kvalificering.

REMISSER

Skrivelsen har remitterats till stadsledningskontoret, stadsmuseinämnden och Stockholm Visitors Board AB för synpunkter.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Alltsedan invigningen 1923 har stadshuset framstått som en av landets mest särpräglade byggnadsverk såväl interiört som exteriört med omgivande miljö. Stadshuset står som symbol för den djupt förankrade kommunala självstyrelsen och står i blickpunkten i samband med nobelfestligheterna. Stadshuset är dessliques ett av landets mest besökta turistmål med besökare från hela världen. I anslutning till statsbesök står staden som värd för lunchevenemang i stadshuset.

Stadsledningskontoret vill erinra om de planer, som föreligger beträffande upprustning av stadshusets kulturhistoriskt värdefulla orgel. Detta innebär ett finansiellt engagemang i storleksordningen 20 mnkr. Detta får ses som ett uttryck för stadens traditionella ansvarstagande för den kulturmiljö som stadshuset utgör.

Kommunstyrelsen har den 11 september 2002 antagit en underhållsplan och stadshuset har sedan länge varit aktuell för byggnadsminnesförklaring enligt kulturminneslagen mht. dess stora kulturhistoriska värde. Underlag för denna föreligger i form av den byggnadshistoriska inventering, som nyligen slutförts. Frågan om en byggnadsminnesförklaring bör kunna drivas vidare med fastställande av skyddsföreskrifter kombinerat med program för vård och skötsel av hela stadshusmiljön i samband med frågan om en ansökan till världsarvslistan. Den fortsatta hanteringen av ärendet bör vara att kommunstyrelsen i skrivelse till Riksantikvarieämbetet aktualiserar stadens intresse för att stadshuset tillförs världsarvslistan. Genom ett samarbete med Riksantikvarieämbetet kan förutsättningar och villkor klarläggas för en framgångsrik ansökan till UNESCO.

Stadsledningskontoret tillstyrker således skrivelsens förslag på sätt som här angivits.

Stadsmuseinämnden beslutade den 20 januari 2005 att tillstyrka förslaget att kommunstyrelsen tillskriver Riksantikvarieämbetet och hemställer att Stadshuset nomineras till världsarvslistan 2005.

Stadsmuseiförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Stockholms stadshus kulturhistoriska och arkitekturhistoriska värde är oomtvistat. Ända sedan byggnadstiden och invigningen 1923 har Stadshusets enastående arkitektoniska kvaliteter framhävts.

Stadsmuseiförvaltningen har på uppdrag av gatu- och fastighetskontoret utfört en byggnadshistorisk inventering av Stadshuset. Arbetet har utförts etappvis under åren 2000-2002 och av-

slutats med en rapport i två delar; en del med historik och äldre bilder samt en del med inventeringsprotokoll och nytagna fotografier. Rapportens främsta syfte är bl.a. att vara ett byggnadshistoriskt underlag vid kommande renoveringar och ändringar.

Stadshuset har ett så stort kulturhistoriskt värde att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad. Ett ärende avseende "Byggnadsminnesförklaring - policy för Stockholms stads egna byggnader" behandlades av kommunfullmäktige 1992. I en bilaga till utlåtandet i ärendet har länsstyrelsen och berörda nämnder enats om en lista över de 25 kulturhistoriskt synnerligen värdefulla byggnader i Stockholm där staden kan acceptera en byggnadsminnesförklaring. Stadshuset står självklart på listan.

Stadsmuseiförvaltningen anser att en byggnadsminnesförklaring av Stadshuset bör genomföras och skyddsföreskrifter utformas som omfattar både byggnadens exteriör och interiör samt Stadshusparken. Det är angeläget att ett detaljerat vårdprogram som bl.a. omfattar vård och skötsel av byggnad och park också upprättas.

För att ett kulturminne skall tas upp på världsarvslistan måste det uppfylla en rad kriterier. Ett kulturobjekt skall t.ex. vara ett mästerverk skapat av människan, ett arkitektoniskt stilbildande byggnadsverk, en miljö av universell betydelse. Vid kontakt med riksantikvarieämbetet har förvaltningen erfart att det nu för tiden sällan är enstaka objekt som tas upp på världsarvslistan utan snarare större områden, kulturlandskap.

Förvaltningen är medveten om de stora restriktioner som gäller vid nominering av världsarv men anser ändå att man bör undersöka om det finns förutsättningar att nominera Stadshuset till världsarvslistan.

Stadshuset har ett betydande arkitektoniskt, arkitekturhistoriskt och även ett mycket viktigt symbolvärde som stadshus. Dessa värden skulle kunna skyddas genom byggnadsminnesförklaring i enlighet med kulturminneslagen. Parallellt med att frågan om Stadshuset som världsarv utreds bör därför en byggnadsminnesutredning genomföras.

Stockholm Visitors Board AB:s styrelse beslutade den 9 december 2004 att som svar på remissen avge verkställande direktörens förslag till yttrande.

Stockholm Visitors Board AB:s tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Bolagets synpunkter

Stadshuset är en byggnad som är känd över hela världen och en av de mest efterfrågade byggnaderna i Stockholm. Det är ett av de besöksmål i Stockholm liksom Vasamuseet som utländska besökare känner till bäst. Stadshuset finns med i alla internationella och nationella guideböcker som ett besöksmål man inte bör missa vilket gör att alla nationaliteter hittar hit. Bland svenskar är Stadshuset ett känt och populärt besöksmål.

Internationella journalister som besöker Stadshuset blir alltid imponerade av Blå Hallen och Gyllene Salens skönhet och dess historia fascinerar alla. Stadshuset/Blå hallen har man sett och hört talas om i samband med Nobelfesten och det är för Nobelfesten som Stadshuset är mest känt och intresset är stort för att få möjlighet att uppleva miljön. På Stockholms turistbyråer är frågor om Stadshuset och om visningarna där mycket vanligt förekommande. Många turister frågar även efter Stadshustornet. Det kommer också frågor om Nobelmenyn som serveras under hela året på Stadshuskällaren.

Arkitektoniskt är Stadshuset en mycket speciell byggnad vilket också är en anledning till att man vill besöka Stadshuset. Många känner även till att de politiska stadstjänstemännen sitter här. Läget vid Mälaren har stor betydelse och att t ex Drottningholmsbåtarna avgår härifrån. Kommer man söderifrån med tåg är detta bland det första besökaren ser av Stockholm.

Detta besöksmål är aktuellt under hela året. Stadshuset ingår i de allra flesta stadsrundturer för grupper och enskilda personer. Även om en besökare har lite tid i Stockholm vill man oftast hinna med Stadshuset.

År 2003 hade Stadshuset 314 000 besökare (ligger på tionde plats på 10-i-topplistan) Besöksiffran för 2002 var 292 600.

Stadshuset är en mycket viktig byggnad för Stockholm och dess attraktionsvärde och används vid marknadsföringsaktiviteter av Stockholm. Vi tror att om Riksantikvarieämbetet hemställer att Stadshuset nomineras till Världsarvslistan skulle det vara av stor betydelse för Stockholm som besöksmål och lockar till sig flera besökare till staden.